

ASPECTES SANITARIS DE LA VILA DE BERGA (1569-1760)

LLUÍS GUERRERO I SALA

Volum I

TESI DOCTORAL
UNIVERSITAT DE BARCELONA
DIVISIÓ DE CIÈNCIES DE LA SALUT
DEPARTAMENT DE SALUT PÚBLICA
UNITAT D'HISTÒRIA DE LA MEDICINA
DIRECTOR: PROF. JACINT CORBELLA I CORBELLA

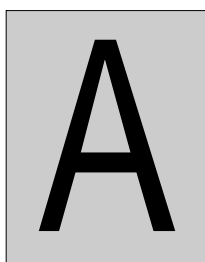

Capítol 4

MATERIAL I MÈTODE

CAPÍTOL 4

MATERIAL I MÈTODE

l'hora d'abordar un tema de recerca i una vegada definits els objectius fixats, cal decidir quin és el material necessari per a dur a terme la investigació, i quina és la metodologia que ens permetrà arribar a uns resultats. Aquesta estratègia forma part també del procés per a fer una tesi doctoral, en aquest cas, la present.

Consideraré successivament dos subcapítols:

1. Material
2. Mètode

4.1. MATERIAL

He intentat cercar el material que calia sobretot en dos fons d'arxius.

Arxius consultats: ADS	Arxiu Diocesà de Solsona.
AHCB	Arxiu Històric Comarcal de Berga.
ADSPLSUB	Arxiu del Departament de Salut Pública i Legislació Sanitària de la Universitat de Barcelona.
AHCS	Arxiu Històric de les Ciències de la Salut.

Tots ells m'han fornit de material en diversa proporció, i el que ha estat bàsic en tot moment és l'Arxiu Diocesà de Solsona, lloc on hi ha dipositats tots els llibres sacramentals antics de la parròquia de Santa Eulàlia de Berga, fonamentals en la meua recerca. En menor proporció he trobat material d'interès a l'Arxiu Comarcal de Berga, amb documentació sobre aspectes relacionats amb el contingut dels llibres sacramentals citats. Els altres dos arxius esmentats m'han permès contextualitzar les dades obtingudes.

Consultat l'Arxiu Diocesà de Solsona per conèixer la quantitat i la qualitat dels llibres sacramentals que contenia i accedir a la informació del període entre l'any 1568 i el 1760, l'ADS em va facilitar la relació següent:

Baptismes:

Número 1:	1568 - 1595
Número 2:	1596 - 1610
Número 3:	1611 - 1633
Número 4:	1634 - 1653
Número 5:	1653 - 1667
Número 6:	1668 - 1681
Número 7:	1682 - 1691
Número 8:	1692 - 1704
Número 9:	1705 - 1714
Número 10:	1714 - 1729
Número 11:	1730 - 1738
Número 12:	1738 - 1748
Número 13:	1749 - 1772

Matrimonis:

Número 23:	1601 - 1703
Número 24:	1703 - 1736
Número 25:	1736 - 1758
Número 26:	1759 - 1820

Defuncions:

Cossos:

Número 31:	1601 - 1707
Número 32:	1708 - 1745
Número 33:	1746 - 1769

Albats:

Número 40:	1742 - 1763

A partir d'aquesta relació he pres contacte amb els llibres corresponents, la seriació dels quals faig tot seguit, tot adjuntant-ne la descripció.

Dos detalls de les prestatgeries de l'Arxiu Diocesà de Solsona, on es conserven els llibres sacramentals de la parròquia de Santa Eulàlia de Berga

4.1.1. ELS LLIBRES SACRAMENTALS DE LA PARRÒQUIA DE BERGA

4.1.1.1. BAPTISMES

Llibre 1

22 x 16, vertical

8º

Enquadernació de pergamí antic reciclat, relligat pel llom.

Inscripció: "*Berga Bmes 1568 fins 1595*".

Plecs de 12 fulls amb 48 pàgines, cosits. Plec solt, posterior, de 20 pàgines d'índex.

Pàgines numerades al recte a la part superior dreta fins a la 233.

Primera partida: ?-08-1568. Darrera partida: ?-12-1595.

Llom deteriorat i estripat, amb els 14 primers fulls i els 7 darrers en molt mal estat.

Taques d'humitat en alguns fulls i zones amb tinta oxidada.

Necessitat de restauració intensa.

Observacions: pàg. 179, recte, en blanc.

Llibre 2

31 x 12.5, vertical

Enquadernació nova de pergamí, posterior, cosida sobre l'enquadernació antiga.

Inscripció: "*Baptismes del any 1596 fins lo any 1610*".

Plecs de 10 fulls amb 40 pàgines, cosits. Plec solt, posterior, de 12 pàgines d'índex.

Pàgines numerades al recte a la part superior dreta fins a la 114.

Primera partida: 01-01-1596. Darrera partida: 02-03-1610.

Llom nou ben conservat cosit sobre l'anterior, amb el primer i darrer full en molt mal estat.

Taques d'humitat en alguns fulls i zones amb tinta oxidada.

Necessitats de restauració del llom, del primer i darrer full.

Observacions: conté alguns petits fulls solts entremig.

Llibre 3

28 x 10, vertical

Mancat d'enquadernació, relligat el llom llevat del primer plec.

Inscripció: "*...Maria y la gloriosa Madona Sta. Eulalia patrona Nta. In hoc llibre ...Nomina en lo any de 1610*".

Plecs de 8 fulls amb 32 pàgines, cosits, llevat del primer plec. Plec solt, posterior, de 28 pàgines d'índex.

Pàgines numerades al recte a la part superior dreta fins a la 268.

Primera partida: 20-03-1610. Darrera partida: 29-09-1633.

Mancat de llom, ben relligat, amb el primer full i el darrer en mal estat.

Taques d'humitat en alguns fulls i zones amb tinta oxidada i quasi esborrada.

Necessitat d'enquadernació i restauració de primer i darrer full.

Observacions: cap.

Llibre 4

21 x 15, vertical

8º

Enquadernació de pergamí antic reciclat i escrit a l'interior, relligat pel llom.

Inscripció: "*1634 fins 1653*".

Plecs de 12 fulls amb 48 pàgines, cosits. Plec posterior cosit, de 20 pàgines d'índex, a l'inici.

Pàgines numerades al recte a la part superior dreta fins a la 239.

Primera partida: 01-01-1634. Darrera partida: 10-08-1653.

Llom amb algun desperfecte, amb els 2 primers fulls i els 6 darrers amb retalls.

Taques d'humitat i d'òxid en alguns fulls i zones amb tinta oxidada.

Necessitat de petites restauracions als primers i darrers fulls.

Observacions: conté portadella que n'especifica el contingut.

Llibre 5

22 x 16, vertical

8º

Enquadernació de pergamí antic reciclat i escrit a l'interior amb una signatura gòtica de "*Petri Alzina notary publich villa berge y guillem padro*", descosit del llom.

Inscripció: "*Batismes 1653 fins 1667 =*".

Plecs de 8 fulls amb 32 pàgines, cosits. Plec solt, de 16 pàgines d'índex.

Pàgines numerades al recte a la part superior dreta fins a la 188.

Primera partida: 20-08-1653. Darrera partida: 29-12-1667.

Enquadernació deslligada amb nombrosos desperfectes, en especial als plans. Llom en mal estat, amb 2 plecs sense cosir, primer full en mal estat.

Taques d'humitat en alguns fulls, zones amb tinta oxidada i alguna mig esborrada.

Necessitat de restauració urgent de la portada i del llom, i també del primer full.

Observacions: conté portadella que n'especifica el contingut.

Llibre 6

22 x 16, vertical

8º

Enquadernació de pergamí antic reciclat i escrit a l'interior amb una nota del 1543.

Inscripció: "*Bmes 1668 fins 1682*".

Plecs de 8 fulls amb 32 pàgines, cosits. Plec posterior, de 20 pàgines d'índex, cosit al final.

Pàgines numerades al verso a la part superior esquerra fins a la 229.

Primera partida: 12-01-1668. Darrera partida: 31-12-1681.

Enquadernació amb desperfectes a la part superior del llom. Darrer full amb desperfectes, en blanc.

Taques d'humitat i d'òxid en alguns fulls, zones amb tinta oxidada.

Necessitat de conservació.

Observacions: conté portadella que n'especifica el contingut.

Llibre 7

22 x 16, vertical

8º

Enquadernació de pergamí antic reciclat i escrit a l'interior amb lletra gòtica i anotacions posteriors en contraplà.

Inscripció: "*1682 fins lo any 1692 Bmes*".

Plecs de 16 fulls amb 64 pàgines, cosits. Plec posterior solt, de 16 pàgines d'índex.

Pàgines numerades al verso a la part superior esquerra fins a la 182.

Primera partida: 06-01-1682. Darrera partida: 30-12-1691.

Enquadernació en bon estat.

Algunes taques d'òxid i de cera a les pàgines i els cinc fulls darrers en blanc.

Necessitat de restauració del contraplà i la solapa.

Observacions: conté portadella en llatí que n'especifica el contingut.

Llibre 8

21.5 x 15, vertical

8º

Enquadernació de pergamí antic reciclat amb restes d'escriptura en el pla i contraplà.

Inscripció: "*Baptismes*".

Plecs de 12 fulls amb 48 pàgines, cosits. Plec posterior cosit, de 20 pàgines d'índex.

Pàgines numerades al recto a la part superior dreta fins a la 262.

Primera partida: 06-01-1692. Darrera partida: 31-12-1704.

Enquadernació en bon estat.

Taques d'humitat i d'òxid en algunes pàgines.

Bon estat de conservació.

Observacions: conté portadella amb la inscripció "*Cumensant lo Any 1692. 1692 fins 1704*".

Llibre 9

21 x 15, vertical

8º

Enquadernació de pergamí antic reciclat amb restes d'escriptura en el pla i contraplà i a l'interior de la coberta.

Inscripció: "*Babtismes de 1705 fins 1714*".

Plecs de 10 fulls amb 40 pàgines, cosits. Plec posterior cosit, de 16 pàgines d'índex.

Pàgines numerades al recto a la part superior dreta fins a la 198.

Primera partida: 03-01-1705. Darrera partida: 11-04-1714.

Enquadernació en bon estat.

Taques d'humitat i d'òxid en algunes pàgines i algun full solt.

Bon estat de conservació.

Observacions: cap.

Llibre 10

22.5 x 15, vertical

8º

Enquadernació de pergamí modern nou.

Inscripció: "*Bmts*" a la portada i "*Baptismas*" a la contraportada.

Plecs de 10 fulls amb 40 pàgines, cosits. Plec posterior solt, de 22 pàgines d'índex.

Pàgines numerades al recto a la part superior dreta fins a la 328.

Primera partida: 11-04-1714. Darrera partida: 23-12-1729.

Enquadernació en bon estat.

Taques d'humitat i d'òxid en algunes pàgines.

Bon estat de conservació.

Observacions: conté portadella que n'especifica el contingut.

Llibre 11

22 x 14, vertical

8º

Enquadernació de pergamí modern nou.

Inscripció: *"Baptisme desde 1730 1730 fins 1738"*.

Plecs de 12 fulls amb 48 pàgines, cosits. Plec posterior a l'inici, cosit, de 16 pàgines d'índex.

Pàgines numerades al recto a la part superior dreta fins a la pàgina 52 i de la 52 fins a la 258 al verso i superior esquerra.

Primera partida: 02-01-1730. Darrera partida: 09-11-1738.

Enquadernació en bon estat, amb solapa i tanca.

Taques d'humitat i d'òxid en algunes pàgines.

Bon estat de conservació.

Observacions: conté portadella que n'especifica el contingut.

Llibre 12

22 x 14.5, vertical

8º

Enquadernació de pergamí modern nou .

Inscripció: *"Bmts del novbre de 1738 fins a 1748 Baptismes"*.

Anotacions borroses al contraplà.

Plecs de 12 fulls amb 48 pàgines, cosits. Plec posterior solt, de 16 pàgines d'índex.

Pàgines numerades al recto a la part superior dreta fins a la pàgina 292 i les dues últimes sense numerar i en blanc.

Primera partida: 11-11-1738. Darrera partida: 30-12-1748.

Enquadernació en bon estat, amb solapa estripada i tanca trencada.

Taques d'humitat i d'òxid en algunes pàgines.

Bon estat de conservació.

Observacions: conté portadella que n'especifica el contingut.

Llibre 13

31 x 22, vertical

Folio

Enquadernació de cartoné, coberta de paper pintat, contingut cosit..

Inscripció al llom: *"LIBRO DE BAUTISMOS DEL AÑO 1749 A 1772. POR FELIPE RIBERA AÑO 1867"*.

Plecs de 10 fulls amb 40 pàgines, cosits. Plec posterior cosit el 1867, de 25 pàgines d'índex.

Pàgines numerades al recto a la part superior dreta, fins a la pàgina 209, i a continuació hi ha un segon llibre en el mateix volum, numerat fins a la pàgina 235.

Primera partida: 03-01-1749. Darrera partida: 27-12-1772.

Enquadernació en bon estat, amb alguna deformació de les cantoneres. Taques d'humitat i d'òxid en algunes pàgines.

Bon estat de conservació.

Observacions: cada llibre del volum conté portadella que n'especifica el contingut. Utilitzat parcialment per a la tesi fins al registre del 28-12-1760.

4.1.1.2. MATRIMONIS**Llibre 23**

42 x 15, vertical

No enquadernat, aparença de lligall.

Inscripció: cap.

Plecs de 12 fulls amb 48 pàgines, cosits. Plec posterior a l'inici, sense cosir, de 16 pàgines d'índex.

Pàgines numerades al recto en la part superior dreta fins a la pàgina 222.

Primera partida: ?. Darrera partida: 02-06-1703.

Mancat d'enquadernació i amb els plecs sense cosir.

Taques d'humitat i d'òxid en algunes pàgines.

Molt mal estat de conservació.

Observacions: relligat provisional.

Llibre 24

21 x 15, vertical

8º

Enquadernació de pergamí nou fatigat, amb tanca.

Inscripció: "*Matrimonis Comença en lo any 1703 fins a 1736*".

Plecs de 10 fulls amb 40 pàgines, cosits. Plec posterior cosit, de 20 pàgines d'índex.

Pàgines numerades al recto a la part superior dreta fins a la 199.

Primera partida: 09-06-1703. Darrera partida: 22-04-1736.

Enquadernació en bon estat.

Taques d'humitat i d'òxid en algunes pàgines.

Bon estat de conservació.

Observacions: conté portadella en llatí que n'especifica el contingut.

Llibre 25

20.5 x 15, vertical

8º

Enquadernació de pergamí nou fatigat, amb tanca.

Inscripció: "*Matrimonis = maig 1736 fins 1758*".

Plecs d'11 fulls amb 44 pàgines, cosits. Plec posterior cosit a l'inici, de 12 pàgines d'índex.

Pàgines numerades al recto a la part superior dreta fins a la 186.

Primera partida: 13-05-1736. Darrera partida: 19-12-1758.

Enquadernació en bon estat.

Taques d'humitat i d'òxid en algunes pàgines.

Bon estat de conservació.

Observacions: conté portadella en llatí que n'especifica el contingut.

Llibre 26

32 x 22, vertical

Folio

Enquadernació de cartoné, coberta de paper pintat, contingut cosit.

Inscripció al llom: "*LIBRO DE ESPOSORIOS DEL AÑO 1759 A 1820. POR FELIPE RIBERA AÑO 1867*".

Plecs de 10 fulls amb 40 pàgines, cosits. Plec posterior a cada llibre (2 en aquest volum) cosits el 1867, d'11 pàgines d'índex el primer i 14 el segon.

Pàgines numerades al recto a la part superior dreta, fins a la pàgina 313, i a continuació hi ha un segon llibre en el mateix volum, numerat fins a la pàgina 183.

Primera partida: 02-02-1759. Darrera partida: 23-12-1820.

Enquadernació en bon estat, amb alguna deformació de les cantoneres.

Taques d'humitat i d'òxid en algunes pàgines.

Bon estat de conservació.

Observacions: el primer llibre del volum conté portadella que n'especifica el contingut; en el segon no hi ha portadella. Utilitzat parcialment per a la tesi fins al registre del 27-12-1760.

4.1.1.3. DEFUNCIONS**Llibre 31**

42 x 15, vertical

No enquadernat, aparença de lligall

Inscripció: cap

Plecs de 12 fulls amb 48 pàgines, cosits. Plec posterior a l'inici, sense cosir, de 56 pàgines d'índex.

Pàgines numerades al recto i al verso a la part superior esquerra fins a la pàgina 248.

Primera partida: 03-01-1607. Darrera partida: 18-12-1707.

Mancat d'enquadernació i amb els plecs sense cosir.

Les tres primeres pàgines il·legibles i fragmentàries. Fins a la 23 en mal estat. Taques d'humitat i d'òxid en algunes pàgines.

Molt mal estat de conservació.

Observacions: relligat provisional.

Llibre 32

21 x 15, vertical

8º

Enquadernació de pergamí modern nou fatigat.

Inscripció: "*Berga*" (en bolígraf).

Plecs de 10 fulls amb 40 pàgines, cosits. Plec posterior a l'inici, cosit, de 14 pàgines d'índex.

Pàgines numerades al recto a la part superior dreta fins a la pàgina 213.

Primera partida: 13-01-1708. Darrera partida: 21-12-1745.

Enquadernació en bon estat, amb solapa i tanca.

Taques d'humitat i d'òxid en algunes pàgines.

Bon estat de conservació.

Observacions: conté portadella que n'especifica el contingut.

Llibre 33

32 x 22, vertical

Folio.

Enquadernació de cartoné, coberta de paper pintat, contingut cosit.

Inscripció al llom: "*LIBRO DE OBITOS DEL AÑO 1746 A 1797. POR FELIPE RIBERA AÑO 1867*".

Plecs de 10 fulls amb 40 pàgines, cosits. A l'inici hi ha l'índex del primer llibre d'aquest volum, de 42 pàgines; al final trobem l'índex del segon llibre, de 113 pàgines.

Pàgines numerades al recto a la part superior dreta, fins a la pàgina 138, i a continuació hi ha un segon llibre en el mateix volum, numerat fins a la pàgina 342.

Primera partida: 12-01-1746. Darrera partida: 16-05-1797.

Enquadernació en bon estat, amb alguna deformació de les cantoneres.

Taques d'humitat i d'òxid en algunes pàgines. Alguna pàgina en blanc a l'interior.

Bon estat de conservació.

Observacions: el primer llibre del volum conté portadella que n'especifica el contingut; en el segon llibre no hi ha portadella. Utilitzat parcialment per a la tesi fins al registre del 20-12-1760.

Llibre 40

20.5 x 15, vertical

8º

Enquadernació de pergamí modern nou.

Inscripció: "*Albats de 1742 fins 1763*".

Plecs de 9 fulls amb 36 pàgines, cosits. No conté índex.

Pàgines numerades al recto a la part superior dreta fins a la pàgina 117.

Primera partida: 15-12-1741. Darrera partida: 11-02-1763.

Enquadernació en bon estat, amb solapa i tanca.

Taques d'humitat i d'òxid en algunes pàgines.

Bon estat de conservació.

Observacions: conté portadella que n'especifica el contingut. Utilitzat parcialment per a la tesi fins al registre del 07-12-1760.

El total de llibres sacramentals utilitzats per buidar les dades per extreure'n els aspectes sanitaris de Berga entre 1568 i 1760, ha estat de 21.

L'estat de conservació dels llibres ha fet que n'hàgim perdut alguns registres, però molt pocs. Aquesta pèrdua ha afectat gairebé sempre alguna de les primeres pàgines dels volums.

4.2. MÈTODE

El mètode emprat per elaborar la present tesi es basa, sobretot, en el buidatge sistemàtic de totes les dades que he considerat rellevants per a obtenir les dades que m'interessaven, i posteriorment he comprovat sobre terreny totes aquelles qüestions que podien ser aclarides mitjançant l'observació dels espais on van desenvolupar els fets. D'aquesta manera tenim:

1. Estudi dels documents
2. Elaboració de fitxes informàtiques
3. Processament de dades
4. Resultats
5. Interpretació de dades
6. Comprovacions amb visió arqueològica
7. Material informàtic

4.2.1. ESTUDI DELS DOCUMENTS

Els llibres parroquials consultats de Santa Eulàlia de Berga són els compresos dins del període de 1569 fins 1760. Els límits en què he situat la tesi són, d'una banda el registre sacramental més antic, i de l'altra, el 31-12-1760, any de la creació del Reial Col·legi de Cirurgia de Barcelona i de canvi generalitzat del món sanitari fins aleshores vigent.

Aquests llibres tenen alguns fragments en llatí, pocs, que he traduït personalment. No han existit dificultats paleogràfiques en la lectura de les partides d'aquesta època, però en ocasions l'estat de conservació del text ha provocat seriosos problemes de comprensió finalment superats. El tipus d'escriptura no ha ocasionat problemes rellevants.

He intentat fer una primera aproximació per veure quines dades serien interessants de processar, per tal de poder elaborar després unes fitxes informàtiques que permetessen encreuar dades i fer els càlculs necessaris, tant en naixements, com matrimonis i òbits.

4.2.2. ELABORACIÓ DE FITXES INFORMÀTIQUES

Les fitxes informàtiques que he elaborat recullen diverses dates i dades d'interès, algunes comunes i la majoria específiques per a personal sanitari, naixements, matrimonis i defuncions.

Els camps generals, comuns als tres tipus de llibres sacramentals, són el número de registre que adjudico, el número de llibre, la data d'inici i d'acabament del llibre des de la primera a la darrera partida, i la data del registre que començo a estudiar.

Els camps específics són diferents per a naixements, matrimonis i òbits.

Naixements

La fitxa de recollida de dades dels llibres de naixements conté 26 camps diferents.

Els camps de la fitxa de naixements són el sexe del nadó i els seus noms; noms, procedència i professió del pare, i el mateix sobre la mare, el padrí i la padrina. També si es va fer o no bateig de necessitat i, en cas afirmatiu, qui el va administrar i la seva professió; si procedeix d'un part múltiple o no, si és o no un venturer i en cas afirmatiu amb quin mot ho expressa i, finalment, hi ha un camp per incloure totes aquelles observacions que siguin necessàries.

Matrimonis

La fitxa de recollida de dades dels llibres de matrimonis conté 25 camps diferents. La fitxa informàtica inclou els camps següents: l'estat civil dels contraents, el lloc on se celebra el matrimoni. Noms, procedència i professió del marit, noms del seus pares i la

professió del pare; també les mateixes dades en el cas de la dona. Noms i professió dels testimonis, i el nombre de núpcies de cada contraent. Un ampli camp final per a observacions permet afegir els aspectes d'interès no previstos.

Òbits

La fitxa de recollida de dades dels llibres d'òbits conté 33 camps diferents. Els camps específics són encara més complexos: data de la mort i de l'enterrament, lloc, registre d'albat, menor o cos, el tractament honorífic, nom, sexe, edat, estat civil, professió, noms i professió del cònjuge, noms i procedència dels pares, tipus de mort (violenta, natural, sobtada, dubtosa, etc.), causa de la mort, nombre de sagraments rebuts, nombre de capellans en el funeral, pertinença o no a congregacions o confraries, interval funerari detallat en dies, pagament efectuat i tipus de funeral, lloc d'enterrament, si es trasllada el cos, si té fet testament i qui n'és dipositari, i el darrer camp per a les observacions.

4.2.3. PROCESSAMENT DE DADES

Cada registre dels llibres de naixements, matrimonis i defuncions, s'ha introduït en la fitxa corresponent a la base de dades Microsoft Excel. Això m'ha permès crear 84 camps diferents de dades i llistar la informació desitjada, ja siguin dades estadístiques o relacions de personal. Així mateix, la base de dades permet fer càlculs estadístics per períodes de 10 o 25 anys, per períodes mensuals o bé utilitzar dades parcials o totals dels 27.408 registres buidats.

4.2.4. RESULTATS

En el cas del personal sanitari obtenim reculls de dades que inclouen l'origen del sanitari; la professió (adroguer, apotecari, barber, candeler, cirurgià, hospitaler, manescal, llevadora o metge); període (primer i darrer any que el trobem documentat); motiu (tipus de cita en el qual apareix documentat: padri, pare, testimoni, matrimoni, òbit,...); arbre genealògic (nombre de sanitaris que hi figuren i nombre de membres de la família); relacions de parentiu amb altres famílies de sanitaris; sinònims (variacions lèxiques del cognom del sanitari) i finalment un apartat d'observacions on es recullen dades d'interès sanitari i social (càrrecs públics, relacions de parentiu amb altres sanitaris, etc.)

En el cas dels naixements els agrupo per períodes de 25 anys, de 10, any per any, i per mesos, tant tots en general com en el cas dels bateigs de necessitat, dels embarassos múltiples, dels infants abandonats, àdhuc l'hermafroditisme.

Pel que fa als matrimonis en general, també els agrupo per períodes de 25 anys, de 10, any per any, i per mesos.

Tanmateix, tracto la mortalitat en general agrupant-la en períodes de 25 anys, de 10, any per any, i per mesos. També ho faig en els seus diferents apartats de morts medicolegals violentes, sospitoses i dubtoses; i en el cas de les morts naturals documentades be siguin naturals, per malaltia o transtorns de la salut, relacionades amb el part, a l'hospital, i en pobresa.

Pel que fa a la gestió dels cadàvers, obtinc una relació exhaustiva i classificada de l'interval funerari, dels trasllats dels morts des de Berga o cap a Berga, i classifico la distribució dels morts per cementiris i per vasos sepulcrales.

4.2.5. INTERPRETACIÓ DE LES DADES

La interpretació de les dades l'he fet intentant respondre les meves hipòtesis i les que em plantejaven els resultats de les dades.

Cal advertir algunes coses que he tingut en compte, com per exemple que he evitat endinsar-me en metodologies pròpies dels estudis demogràfics que no són un objectiu d'aquesta tesi. També cal dir que aquesta tesi vol ser asimètrica, perquè és voluntat meva emfasitzar sobre el personal sanitari i sobre tots els aspectes relacionats amb la mort i fins i tot amb la gestió dels cadàvers. Finalment, també cal dir que en multitud de cites d'aquesta tesi respecto sempre la grafia original dels mots i de les expressions i frases, que enriqueixen lingüísticament el resultat en l'àmbit filològic.

Negligeixo explicar la part d'interpretació i discussió perquè forma la part nuclear i expositiva de la tesi, i per això remeto directament al capítol on s'exposa en la seva integritat.

4.2.6. COMPROVACIONS AMB VISIÓ ARQUEOLÒGICA

En molts registres es donen dades sobre edificis, carrers, portals, fonts i molts referents naturals i urbans de la vila de Berga entre 1569 i 1760, que he volgut comprovar des d'una perspectiva arqueològica.

La meua experiència de quaranta anys d'arqueologia de camp, els vint-i-cinc darrers dirigint excavacions oficials del Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya, sobretot per les comarques de la Catalunya Central, Berguedà inclòs, em permet i m'obliga a veure aquests aspectes des d'una òptica arqueològica que serveix per arrodonir els aspectes documentals d'aquesta tesi, cercant novetats en l'àmbit de la gestió dels cadàvers i aportant dades a tenir en compte en els inventaris d'edificis catalogats i d'elements patrimonials.

A banda del capítol sobre gestió dels morts, també és fruit d'aquesta experiència una bona part del darrer annex d'aquesta tesi, sobre iconografia.

4.2.7. MATERIAL INFORMÀTIC

Per poder gestionar la gran quantitat de dades que ha generat el buidatge, redacció, disseny i impressió de la tesi doctoral, he hagut de utilitzar diferent material informàtic que a continuació exposo:

- Ordinador Pentium 4 LGA776 de 3.4 GHZ bus 800. 1 Gb de memòria RAM i disc dur de 200 Gb.
- Microsoft Windows XP Profesional
- Impressora LaserJet, blanc i negre, format DIN A4, marca Hewlett-Packard, model 1300 PCL6, de 4 Mb de memòria.
- Impressora LaserJet color, format DIN A3, marca Hewlett-Packard, model 6P/6MP PostScript.
- Impressora DeskJet color, format DIN A3, marca Hewlett-Packard, model 9800 Series, de 8 Mb de memòria.
- Escàner format DIN A4, marca Epson, model 1250 Perfection.
- Càmera fotogràfica digital, marca Nikon, model Coolpix 990, de 3.34 megapixels.
- Tarja de memòria Compact Flash SanDisk de 128 Mb.

A més a més, per al tractament de les dades i material fotogràfic, he utilitzat els següents programes informàtics:

- Base de dades, *Microsoft Excel*, per al disseny, elaboració i tractament de les fitxes de recollida de dades.
- Processador de textos, *Microsoft Word*.
- Programa de disseny gràfic, *Adobe PageMaker*, versió 6.5.
- Programa de retoc fotogràfic, *Adobe Photoshop*, versió 7.0.
- Programa de transferiment d'imatges de la càmera fotogràfica a l'ordinador, *Camedia Master*, versió 4.2
- Programa per a la conversió de fitxers PageMaker a format PDF (Portable Document Format), *Acrobat Distiller*, versió 3.0.
- Programa *Acrobat Reader*, versió 6.0 per a la visualització i impressió de fitxers PDF (Portable Document Format).

RECOLLIDA DE DADES

ARXIU PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA DE BERGA

NAIXEMENTS

NÚMERO REGISTRE:		LLIBRE NÚMERO:	
		COMENÇA EL DIA	
		ACABA EL DIA	
DATA: / /			
SEXE	☐ NEN	☐ NENA	☐ INDETERMINAT
NOMS			
COGNOMS I NOM DEL PARE			
PROCEDÈNCIA:		BISBAT:	
PROFESSIÓ:			
COGNOMS I NOM DE LA MARE			
PROCEDÈNCIA:		BISBAT:	
PROFESSIÓ:			
PADRÍ:		PROFESSIÓ:	
PADRINA:		PROFESSIÓ	
BAPTISME DE NECESSITAT	☐ SI	☐ NO	
ADMINISTRAT PER:		PROFESSIÓ	
BESSONS	☐ SI	☐ NO	
VENTURER	☐ SI	☐ NO	LÈXIC VENTURERS:
OBSERVACIONS			

RECOLLIDA DE DADES

ARXIU PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA DE BERGA

MATRIMONIS

<input <="" td="" type="text" value="NÚMERO REGISTRE:"/> <td colspan="2" style="width: 50%;"><input <="" td="" type="text" value="LLIBRE NÚMERO:"/> </td>		<input <="" td="" type="text" value="LLIBRE NÚMERO:"/>	
		COMENÇA EL DIA	
		ACABA EL DIA	
DATA: / /			
TIPUS DE MATRIMONI	FADRÍ-DONZELLA	FADRÍ-VÍDUA	VIDU-DONZELLA
VIDU-VÍDUA			
LLOC DEL MATRIMONI:			
COGNOMS I NOM DEL MARIT:			
PROCEDÈNCIA:	BISBAT:		
PROFESSIÓ:			
NOM DELS PARES:	PROFESSIÓ PARE:		
COGNOMS I NOM DE LA MULLER			
PROCEDÈNCIA:	BISBAT:		
PROFESSIÓ:			
NOM DELS PARES	PROFESSIÓ PARE:		
TESTIMONI 1:	PROFESSIÓ:		
TESTIMONI 2:	PROFESSIÓ		
NÚNCIES MARIT	1	2	3
	4		
NÚNCIES MULLER	1	2	3
	4		
OBSERVACIONS			

RECOLLIDA DE DADES

ARXIU PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA DE BERGA

ÒBITS

NÚMERO REGISTRE:		LIBRE NÚMERO:			
		COMENÇA EL DIA			
		ACABA EL DIA			
DATA DE LA MORT: / /		DATA DE L'ENTERRAMENT: / /			
TIPUS D'ÒBIT	ALBAT	MENOR SI	MENOR NO	COS	
TRACTE (MAGCH. - SR. - RVND. - DR. - ...):					
COGNOMS I NOM					
SEXE:	EDAT:				
PROFESSIÓ:	ESTAT CIVIL:				
COGNONS I NOM MARIT/MULLER:	PROFESSIÓ MARIT:				
NOM DEL PARE:	NOM DE LA MARE:				
PROCEDÈNCIA:	BISBAT:				
LLOC DE LA MORT:	BISBAT:				
TIPUS DE MORT	NO CONSTA	NATURAL	DUBTOSA	VIOLENTA	
CAUSA DE LA MORT:					
CONFRARIA:					
SAGRAMENTS REBUTS	1	2	3	NÚMERO DE CAPELLANS AL FUNERAL:	
INTERVAL FUNERARI (DIES)	1	2	3	>3	PAGAMENT EFECTUAT:
LLOC ON L'ENTERREN	FOSSAR	DINS L'ESGLÈSIA	TITULAR VAS SEPULCRAL	ALTRES	
TESTAMENT	SI	NO	NO TENIA RES	NO CONSTA	
NOTARI:					
TRASLLAT DEL COS	SI	NO			
OBSERVACIONS:					